

ELS CURSOS NATURALISTES DE LA INSTITUCIÓ

PROGRAMA 1999-2000

Entitats coorganitzadores:

Parc Natural de
la Zona Volcànica
de la Garrotxa

Parc Nacional
d'Aigüestortes
i Estany de
Sant Maurici

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca

Parc Natural dels Aiguamolls
de l'Empordà

Parc Natural
del delta de l'Ebre

Estació Ornitològica
del Baix Cinca

ASSOCIACIÓ PER LA PROMOCIÓ, DIVULGACIÓ
I ESTUDI DE LA GEOLOGIA

Universidad de Zaragoza

1
Introducció a l'ecologia microbiana del delta de l'Ebre. Els tapissos microbians

2
Natura i ordinadors. Aplicació dels sistemes d'informació geogràfica a la gestió d'àrees protegides

3
El seguiment de rastres a la neu

4
Com ordenem el territori?
Planejament urbanístic i conservació

5
Geologia del Berguedà. Alteració i restauració del medi físic

6
Introducció a l'ornitologia de les zones fluvials, estepàries i forestals

7
Iniciació a la identificació dels ocells pel seu cant

8
Superpoblació d'ocells en ambients urbans. Probleemàtica i mesures de control aplicades al cas de Barcelona

9
Relacions sòl-planta en ambients semiàrids

10
Ecologia microbiana de la zona lacustre de Banyoles

11
Introducció a la geomorfologia de l'alta muntanya

12
Introducció al coneixement de les plantes aquàtiques de Catalunya

Introducció a l'ecologia microbiana del delta de l'Ebre. Els tapissos microbians

Dates
30 i 31 d'octubre del 1999

Professora
Maira Martínez Alonso i Joan Mir Puyuelo
Departament de Genètica i Microbiologia, UAB

Programa

Dissabte
10.30-11h: Presentació del curs
11-13.45 h: Introducció a l'ecologia dels tapissos microbians. Característiques i distribució.
Tècniques d'estudi
16-19 h: Sortida de camp a la península dels Alfacs
19-20 h: Preparació de mostres al laboratori

Diumenge
9-10 h: Tècniques de processament de les mostres
10-14 h: Treball de laboratori: observació i processament de les mostres de camp
16-17.30 h: Interpretació i discussió de les dades
17.30-18 h: Conclusions del curs

Cal portar
Botes d'aigua, impermeable, gorra, cantimplora, llibreta de camp, bata i calculadora

Lloc de trobada
Centre d'Informació: c. del Dr. Martí Boera, 20
(antic c. Uldecona)
43580 Deltebre

Informació i preinscripció
Ecomuseu
Av. de Catalunya, s/n; 43580 Deltebre
De dilluns a divendres, de 10 a 13 h i de 15 a 18 h
Demaneu per Alícia Bo
Tel. 977 489 679, fax 977 489 719
Adreça electrònica: parc@ofitec.net

Natura i ordinadors. Aplicació dels sistemes d'informació geogràfica a la gestió d'àrees protegides

Dates
29 i 30 de gener del 2000

Professors
Arnald Marcer i Carles Dalmases
Centre de Recerca i Aplicacions Forestals (CREAF)

Programa

Dissabte
10.30-11 h: Presentació del curs
11-13.30 h: Conceptes bàsics de SIG
16- 20 h: Introducció al programa MiraMon

Diumenge
10-11.30 h: Projecte Vulcà
11.45-13.30 h: Pràctica d'estructuració d'informació
14-16 h: Dinar de camp. Comparació al camp de discrepàncies entre cartografia i realitat
16-18.30 h: Pràctica d'anàlisi
18.30-19 h: Conclusions del curs

Per a les pràctiques, hi haurà un ordinador per cada dos alumnes

Lloc de trobada
Can Jordà. Ctra. Olot-Santa Pau (pista asfaltada per l'interior de la fageda d'en Jordà)

Informació i preinscripció
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
Av. de Santa Coloma, s/n; 17800 Olot
Dilluns, dimecres i divendres, de 10 a 14 h
Demaneu per Mireia Batiste
Tel. 972 264 666, fax 972 265 567

El seguiment de rastres a la neu

Dates

12 i 13 de febrer del 2000

Professor

Jordi Garcia Petit
Biòleg, director del Parc Natural del Cadí-Moixeró

Programa

Dissabte

10.30-11 h: Presentació del curs
11-14 h: Influència de la neu en els ecosistemes de mitja muntanya. Sortida
15.30-16.30 h: El mantell nival i la seva evolució
17-19.30 h: Els rastres a la neu: identificació, problemàtica i aplicacions en la gestió

Diumenge

9-14 h: Sortida a l'estatge alpí. Identificació de rastres i condicions d'innivació
16-18 h: Altres rastres a la muntanya: rastres de menjar, femtes, plomes, pèl, etc.
18-18.30 h: Conclusions del curs

Cal portar:

Calçat de muntanya, roba d'hivern i prismàtics

Lloc de trobada

Centre de Recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró: c. de la Vinya, 1; Bagà

Informació i preinscripció

Centre de Recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró
C. de la Vinya, 1; 08695 Bagà.
De dilluns a divendres, de 9 a 13.30 h i de 15.30 a 18.30 h. Demaneu per Carme Alcàntara
Tel. 938 244 151, fax 938 244 312

Com ordenem el territori? Planejament urbanístic i conservació

Dates

26 i 27 de febrer del 2000

Professor

Jordi Falgarona i Bosch
Responsable de l'Àrea de Millora Rural del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

Programa

Dissabte

10.30-11 h: Presentació del curs
11h-13.30 h: Introducció al planejament urbanístic. Legislació bàsica. Classificació i qualificació del sòl. Tipus de documents de planejament. Gestió urbanística.

16-19 h: Gestió urbanística: Sortida per veure casos pràctics (avaluació del planejament vigent: antecedents, solució adoptada, resultats)

Diumenge

9-14 h: Gestió urbanística: Sortides per veure casos pràctics
16-18.30 h: Estratègies, criteris i recursos
18.30-19 h: Conclusions del curs

Lloc de trobada

Casal dels Volcans
Av. de Santa Coloma, s/n; 17800 Olot

Informació i preinscripció

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
Av. de Santa Coloma, s/n; 17800 Olot.
Dilluns, dimecres i divendres, de 10 a 14 h
Demaneu per Mireia Batiste
Tel. 972 26 46 66, fax 972 26 55 67

Geologia del Berguedà. Alteració i restauració del medi físic

Dates

11 i 12 de març del 2000

Professors

Roger Mata Lleonart
Geòleg, Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals, (EUPM,UPC)
Juli Rubio Martínez
Geòleg. Associació per la Promoció, Divulgació i Estudi de la Geologia

Programa

Dissabte

10.30-11 h: Presentació del curs
11-13.30 h: Sessió teòrica: Introducció a la geologia del Berguedà
15.30-19 h: Sortida de camp: Recorregut geològic per l'alt Berguedà. Observació i reconeixement de les principals unitats geològiques

Diumenge

9-10.30 h: Sessió teòrica: Degradació del medi per causa d'activitats mineres i restauració
11-18 h: Sortida de camp. Visita a antigues explotacions de carbó, baritina i petroli. Observació de zones restaurades
18-19 h: Conclusions del curs

Cal portar:

Roba de camp (botes, anorak, etc.)

Lloc de trobada

Centre de recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró; c. de la Vinya, 1; 08695 Bagà

Informació i preinscripció

Associació per la Promoció, Divulgació i Estudi de la Geologia (APDEG)
C. de Marià Fortuny, 25; 08211 Castellar del Vallès
De dilluns a divendres. Demaneu per Roger Mata
Tel. i fax. 937 144 699, o bé per Jordi Espuny, de 17 a 22 h, tel. 938 812 278

Introducció a l'ornitologia de zones fluvials, estepàries i forestals

Dates

25 i 26 de març del 2000

Professor

Guillem Chacón i Cabas
Director de l'Estació Ornitològica del Baix Cinca.

Programa

Dissabte

10-13 h: Introducció. Material, bibliografia i mètodes de camp per a l'estudi dels ocells, poblacions i comunitats. Pràctiques amb audiovisuals
16-18 h: Assaig d'identificació, mètodes de seguiment i mostratge. Sortida de camp. Identificació d'aus estepàries a la serra de Monegre
18-21 h: Sortida. Recompte del pas actiu d'arèids i cens d'un dormidor de corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*). Introducció a l'anellatge científic
24-2 h: Sortida nocturna, opcional. Captura i anellatge d'aus rupícules en coves i masos

Diumenge

7.30-10 h: Anellatge d'ocells palustres capturats al canyissar
10.30-13.30 h: Sortida a l'aiguabarreig: ocells fluvials. Es podrà triar entre dues opcions:
1) Itinerari a peu (uns 3 Km) per boscos de ribera i canyissars
2) Itinerari en càiac (uns 12 Km) per dins del riu

Cal portar

Binocles, guies d'ocells i botes d'aigua

Lloc de trobada

De 9 a 10 del matí, a l'Aula de Natura de l'Aiguabarreig; carretera de Fraga, s/n; 50170 Mequinensa (carrer pincipal)

Informació i preinscripció

Centre d'Informació de l'Aiguabarreig.
Carretera de Fraga, s/n; 50170 Mequinensa.
De dilluns a divendres, de 9 a 12 i de 16 a 18 hores
Demaneu per Esther Martínez. Tel. i fax 974 464 435
Adreça electrònica: aiguabarreig@partal.com

Iniciació a la identificació dels ocells pel seu cant

Dates

15 i 16 d'abril del 2000

Professora

Eloïsa Matheu de Cortada

Programa

Dissabte

9 h: Descripció del curs i mètode de treball (escoltes i gravacions dels ocells) i sortida al camp
10.30 h: Sortida al camp: escoltes, pràctiques de diferenciar un individu d'un altre, aspectes més definidors del cant i reclams: timbres, freqüències, ritmes... Enregistrament d'alguns cantos i reclams per a l'escolta posterior
16 h: Escolta de les gravacions i anàlisi auditiva, comparació amb espectrogrames, descripcions de les guies i definició particular de cadascuna per part dels alumnes

Abans o després de sopar, i amb caràcter voluntari, sortida nocturna per fer escoltes d'aus nocturnes i potser d'amfibis

Diumenge

9 h: Sortida al camp per tal de repassar els ocells escoltats el dia anterior i ampliar, si és possible el nombre de registres i ocells identificats
16 h: Resum i conclusions, dubtes, etc.

Cal portar:

Guies de camp d'ocells, binocles i *walkmanns*, si se'n disposa

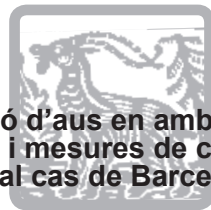
Lloc de trobada

Centre de Recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró; c. de la Vinya, 1; Bagà

Informació i preinscripció

Centre de Recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró. C. de la Vinya, 1; 08695 Bagà
De dilluns a divendres, de 9 a 13.30 h. i de 15.30 a 18.30 h. Demaneu per Carme Alcàntara
Tel. 938 244 151, fax 938 244 312

Superpoblació d'aus en ambients urbans: Problemàtica i mesures de control aplicades al cas de Barcelona

Dates

29 i 30 d'abril del 2000

Professors

Josep Maria Arcos i Daniel Sol
Biòlegs

Programa

Continguts teòrics:

- Què entenem per plagues
- Ocells exòtics i ocells autòctons de la ciutat.
  - Història i anècdotes
  - Mesures de control directes
  - Mesures de control indirectes
    - Casos particulars:
      - Coloms
      - Cotorreta de pit gris
      - Gavià argentat

Visites previstes

- Ciutatella/Zoològic. Per observar el niu de *Miopsitta monachus* i el seu comportament gregari, i també els coloms marcats
- Aeroport /delta del Llobregat. Per observar:
  - Nius de cotorres i altres ocells assilvestrats exòtics
  - Gavians
  - Control per falcons (pistes de l'aeroport)

Cal portar:

Gorra i crema solar, cantimplora, llibreta de camp, calculadora i un disquet

Lloc de trobada

Institució Catalana d'Història Natural

Informació i preinscripció

Institució Catalana d'Història Natural
C. del Carme, 47; 08001 Barcelona
Dilluns, de 10 a 13 h, i dijous, de 16 a 20 h
Demaneu per Isabel Munujos
Tel 93 270 16 52, fax 93 270 11 80
Adreça electrònica: ich@iec.es

Relacions sòl-planta en ambients semiàrids

Dates

27 i 28 de maig del 2000

Professors

David Badia i Clara Martí.
Escuela Universitaria Politécnica de Huesca

Programa

Dissabte

10.00 h: Presentació del Curs al Palau Montcada
10.30-14 h: Sessió teòrica. El Baix Cinca en la Depressió Central de l'Ebre mitjà. Medi físic i medi biòtic. Estratègies de supervivència de les plantes en condicions àrides. Morfologia i propietats dels sòls de zones àrides. Relacions entre comunitats vegetals i tipologies de sòls.

16-20h Sortida tècnica a Sant Simó i a les llacunes salades

Diumenge

9-14 h: Sortida de la Vallcorna a la Serreta Negra: un ambient mediterrani amb domini de l'estepa. S'identificaran un conjunt de espècies vegetals i sòls propis d'ambients mediterrànics i magrebins
16 h: Conclusions del curs

Cal portar:

Guies de sòls, plantes, roba de camp

Lloc de trobada

Palau Montcada de Fraga (Baix Cinca)

Informació i preinscripció

Centre d'Informació de l'Aiguabarreig.
Carretera de Fraga, s/n; 50170 Mequinensa.
De dilluns a divendres, de 9 a 12 i de 16 a 18 hores.
Demaneu per Esther Martínez. Tel. i fax 974 464 435
Adreça electrònica: aiguabarreig@partal.com

Ecologia microbiana de la zona lacustre de Banyoles

Dates

10 i 11 de juny del 2000

Professors

Jesús Garcia-Gil i Xavier Vila Portella
Institut d'Ecologia Aquàtica, UdG

Programa

Dissabte

11 h: Introducció a l'ecologia microbiana de la zona lacustre de Banyoles: el sistema hidrogeològic, ambients d'interès microbiològic i grups bacterians que s'hi poden trobar

16 h: Visita a les fonts sulfuroses i ferruginoses de la zona lacustre. Explicació *in situ* de les característiques de les fonts, mesura de paràmetres fisicoquímics, presa de mostres. Observació microscòpica dels bacteris en el laboratori

Diumenge

9 h: Sortida a l'estanyol de Can Sisó: Estudi d'un ecosistema aquàtic microbià. Explicació *in situ* de les característiques de l'estanyol, mesura de paràmetres fisicoquímics a diferents fondàries, presa de mostres. Observació microscòpica dels bacteris en el laboratori.

El curs finalitzarà el diumenge, al migdia.

Cal portar:

Calçat i vestuari adequats per caminar i realitzar treball de camp

Lloc de trobada

Embarcador de l'Hotel Mirallac.
Passeig Darder, 50; Banyoles.

Informació i preinscripció

Secretaria de l'Institut d'Ecologia Aquàtica
Facultat de Ciències. Universitat de Girona.
Campus de Montilivi, s/n; 17071 Girona.
Demaneu per Teresa Roura.
Tel. 972 418 266, fax 972 418 150.
Adreça electrònica: teresa.roura@pas.udg.es

Introducció a la geomorfologia d'alta muntanya

Dates

1 i 2 de juliol del 2000

Professor

Jaume Comas
Geòleg, Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Programa

Dissabte

11-14 h: Sessió teòrica: Els Pirineus, origen i evolució. Introducció a la geologia del Parc Nacional. Un país sota el glaç. L'empremta de les geleres quaternàries. Formes de modelat glacial
16-19 h: Formes d'acumulació glacial i periglacialisme. Sortida pels voltants del Centre d'Interpretació

Diumenge

9-17 h: Sortida de camp a l'alta vall de la Noguera de Tor (estany Negre - Travessani).
Dinar de camp.
17 h: Valoració del curs

Lloc de trobada

10.30 h a la Casa del Parc de Boí
Plaça del Trelo, 3; Boí

Informació i preinscripció

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici; c. Prat del Guarda, 4; 25897 Espot.
Dilluns i dimecres, de 9 a 13 h i de 15.30 a 19 h.
Demaneu per Alícia Orteu. Tel. i fax 973 62 40 36
Adreça electrònica: aiguestortes@catalunya.com

Introducció al coneixement de les plantes aquàtiques de Catalunya

Dates

8 i 9 de juliol del 2000

Professors

Joan Font i Josep Gestí
Facultat de Ciències. Universitat de Girona

Programa

Dissabte

10-10.30 h: Presentació del curs
10.30-12 h: Introducció, característiques del medi aquàtic i adaptacions morfològiques, mecanismes de reproducció i dispersió, mètodes d'estudi: Recol·lecció, conservació i determinació
12-16.30 h: Sortida: recol·lecció de material
16.30-19 h: Treball de laboratori: Classificació de material

Vespre: Les comunitats de plantes aquàtiques (preparació de la sortida de diumenge)

Diumenge

9-14.30 h: Sortida de camp: observació de comunitats
16-18.30 h: Valoració i estat de conservació. Amenaces i mesures de protecció
18.30-19 h: Conclusions del curs

Cal portar:

Lupa de camp, la *Flora manual dels PPCC* (qui la tingui), llibreta de camp, botes d'aigua i dinar del primer dia

Lloc de trobada

A les 10 h, al Centre d'Informació del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà. Mas El Cortalet
17486 Castelló d'Empúries

Preinscripció

Centre d'Informació del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà. Mas el Cortalet; 17486 Castelló d'Empúries. Demaneu per Montse Oliva. Tel. 972 454 222. Fax 972 454 474. Adreça electrònica: aiguamolls@aiguamolls.org

Amb el suport de:

Organitza:

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona
Telèfon 932 701 652; Fax 932 701 180
Adreça electrònica: ichn@iec.es
Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

100
anys

1899
1999

Presentació

En l'any del seu centenari, la Institució Catalana d'Història Natural continua desenvolupant el programa de cursos naturalistes. Seguint la línia iniciada el 1992 s'organitzen cursos descriptius, metodològics, i de gestió en temes relacionats amb el medi físic i natural. Enguany, com a novetat destaca la incorporació de cursos que permetran conèixer la diversitat d'organismes microscòpics en diferents ecosistemes i el seu funcionament. Es tracta de cursos molt pràctics, dirigits especialment a naturalistes professionals i afeccionats. El programa proposa des de cursos introductoris i generals, fins a més especialitzats o específics.

Els cursos combinen un mínim de sessions teòriques amb la pràctica de camp, de laboratori i de gabinet, i es desenvolupen en indrets arreu del país, segons les necessitats de la temàtica i el treball de camp a realitzar.

Informació i inscripció

Per formalitzar la inscripció, cal haver-se preinscrit com a mínim, quinze dies abans de la realització del curs, per telèfon o personalment, a l'entitat indicada per a cada curs.

Una vegada feta la preinscripció, cal fer l'ingrés de la matrícula al compte corrent 2100-0963-0200036009 de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, a nom de la Institució Catalana d'Història Natural, i amb la indicació del nom de l'alumne i el títol del curs. En el termini màxim de tres dies a comptar des de la preinscripció, s'ha de fer arribar el resguard d'haver fet l'ingrés de la matrícula, a l'entitat on s'ha fet aquesta, dirigida a la persona responsable d'inscripcions, per fax, per correu o personalment. En cas contrari, quedarà anul·lada la preinscripció.

En el cas que una persona ja inscrita vulgui anul·lar la inscripció, només li serà retornat el 80 % de l'import, sempre que ho sol·liciti amb una antelació mínima de quinze dies respecte a la celebració del curs.

El nombre de places és limitat i depèn de cada curs. La inscripció es realitzarà per rigorós ordre d'inscripcions, d'acord amb la data del resguard d'ingrés. Hi haurà llista d'espera per a cada curs.

Organització i matrícula

La ICHN organitza aquest programa de cursos conjuntament amb diferents entitats. La matrícula per als socis de la ICHN i els col·lectius fixats per les entitats coorganitzadores que s'indiquen més avall és de 7.000 ptes., i per als no-socis, de 10.000 ptes., excepte per aquells cursos en els quals hi ha treball de laboratori (cursos 1 i 10) que és de 9.000 ptes. per als socis de la ICHN i col·lectius indicats pels coorganitzadors, i

12.000 ptes. per als no-socis. El suport de la Fundació Territori i Paisatge permet oferir als estudiants de secundària i universitaris, i als aturats, una reducció de 3.000 ptes. sobre el preu de la matrícula. La reducció és aplicable en qualsevol dels preus indicats més amunt. Cal que acrediteu la vostra condició mitjançant una fotocòpia del carnet d'estudiant o de la targeta d'aturat, que cal enviar conjuntament amb el resguard d'ingrés de matrícula.

El **curs 1** està coorganitzat amb el Parc Natural del Delta de l'Ebre. La matrícula per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament és de 9.000 ptes.

Els **cursos 2 i 4** estan coorganitzats amb el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La matrícula per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes. per cada curs.

Els **cursos 3 i 7** estan coorganitzats amb el Parc Natural del Cadí-Moixeró. La matrícula per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes. per cada curs.

El **curs 5** està coorganitzat amb l'Associació per la Promoció, Divulgació i Estudi de la Geologia (APDEG) i amb el Parc Natural del Cadí-Moixeró. La matrícula per als socis de l'APDEG i per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes.

El **curs 6** està coorganitzat amb l'Estació Ornitològica del Baix Cinca. La matrícula per als habitants dels municipis de l'aiguabarreig que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes.

El **curs 9** està coorganitzat amb l'Estació Ornitològica del Baix Cinca i l'Escuela Universitaria Politécnica de Huesca. La matrícula per als habitants dels municipis de la comarca que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes.

El **curs 11** està coorganitzat amb el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. La matrícula per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament és de 7.000 ptes.

Els **curs 12** està coorganitzat amb el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i hi col·labora la Universitat de Girona. La matrícula per als habitants dels municipis del Parc que ho justifiquin degudament i per als socis d'APNAE (Associació d'Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà) i IAEDEN (Institució Altempordanesa per a la Defensa i l'Estudi de la Natura), és de 7.000 ptes.

La matrícula dels cursos dóna dret a assistir a les sessions del professorat, a la documentació, a l'allotjament i a l'esmorzar del diumenge. El transport i la resta d'àpats no hi són inclosos, però es poden reservar en el moment de fer la inscripció i pagar-los al principi del curs, o bé hom pot portar el menjar. Per al transport, podeu avisar si disposeu de places de cotxe per compartir, o si us cal trobar-ne, i en cas que vingueu en transport públic, per poder planificar els desplaçaments durant el curs. Cal dur llençols o sac de dormir i roba adequada i de colors discrets per a les sortides de camp.

Situació i accés

Els cursos s'impartiran en diferents equipaments que alhora són el lloc de trobada mitja hora abans de començar. L'allotjament serà al punt de trobada o en albergs de localitats pròximes. Si teniu qualsevol dubte respecte a l'accés als punts de trobada o al lloc d'allotjament, resolieu-lo en fer la inscripció.